

การศึกษาเพื่อประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
The Study to evaluate the enforcement of the law according to the
notification of the Ministry of Public Health.Appointment of Public Health
Officer According to the Public Health Act BE 2535

สกฤตมา คุณวโรตม์, อริษา จันทร์ท่า และพรนภา แซ่ลี
ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 30 พฤศจิกายน 2535 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการปรับปรุงแก้ไขประกาศฯ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Study) เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) กลุ่มเป้าหมายเจ้าพนักงานสาธารณสุข (จพส.) ที่ปฏิบัติงานสังกัดราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ใช้แบบสอบถาม 110 แห่ง ตอบกลับมาร้อยละ 65.45 ใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focusgroup) กลุ่มเป้าหมาย 45 คน ดำเนินการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2559 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา 1) การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ มีบัตรประจำตัว จพส.สำหรับผู้รับผิดชอบงานตามกฎหมายแต่มีไม่ครบทุกคน (ร้อยละ 80.55) ยังไม่มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัตรโดยตรง (ร้อยละ 59.73) ยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลของ จพส. (ร้อยละ 59.72) และเจ้าหน้าที่เคยปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (ร้อยละ 88.88) โดยมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ (ร้อยละ 38.82) ดังนี้ 1. จพส. ในหน่วยงานบางแห่งยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2. บุคลากรขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ขาดประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายตามบริบทของพื้นที่ และยังขาดความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านกฎหมาย 3. ยังขาดการติดตามผลการดำเนินงานตามกฎหมายของ อปท. 4. ผู้ประกอบการและ อปท. ยังไม่เห็นความสำคัญของ จพส. เนื่องจากเห็นว่าไม่มีอำนาจสั่งการ 5. ขาดคู่มือและแนวทางการดำเนินงานตามกฎหมาย 2) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย พบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ เห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไขประกาศฯ (ร้อยละ 84.72) และเห็นควรให้กำหนดคุณสมบัติ จพส. ต้องผ่านการอบรม (ร้อยละ 90.28) ข้อเสนอแนะดังนี้ 1. ปรับปรุงประกาศฯ โดยปรับปรุงตำแหน่ง หน่วยงาน บทบาทหน้าที่ และเขตพื้นที่รับผิดชอบให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ตามสภาพการณ์ในปัจจุบัน 2. สสำรวจและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของนิติกร และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพิ่มเติม 3. กำหนดคุณสมบัติของ จพส. ให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน 4. สร้างมาตรฐานสำหรับ จพส. ได้แก่ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการงานตามบทบาทหน้าที่ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูล แนวทางการจัดทำบัตรเจ้าพนักงาน การมอบหมายผู้รับผิดชอบงานให้ชัดเจน มาตรฐานด้านการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดทำแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายของ จพส. มาตรฐานด้านวิชาการ โดยจัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาการพร้อมกับแนวทางปฏิบัติฯ 5. เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับ จพส.ต่อสังคม 6. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย 7. สร้างสิทธิประโยชน์ให้แก่เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา ข้อเสนอประกอบการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดย ร.มว.สธ. ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561

